

ΕΝΟΤΗΤΑ 1.5

ΟΥΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΕΘΙΣΜΟ

ΓΕΝΙΚΑ

Εθισμός σε ουσίες: Η μεταβολή της λειτουργίας των νευρικών κυττάρων του ανθρώπινου οργανισμού ώστε να μην μπορούν πλέον αυτά να λειτουργήσουν χωρίς τη συνεχή λήψη των ουσιών αυτών.

Ανοχή σε ουσίες: Ο οργανισμός του χρήστη απαιτεί τη λήψη ολοένα και μεγαλύτερων ποσοτήτων των ουσιών που καθίστανται τελικά πολύ αναγκαίες από τον χρήστη.

Ουσίες που προκαλούν εθισμό και ανοχή: Το αλκοόλ, η νικοτίνη και τα ναρκωτικά

Εξάρτηση από ουσίες: Η κατάσταση κατά την οποία οι ουσίες αυτές καθίστανται τελικά τόσο πολύ αναγκαίες, ώστε να μην μπορεί πλέον ο χρήστης να ζήσει χωρίς αυτές.

Είδη εξάρτησης: Ο χρήστης, όταν δε λαμβάνει την ουσία που του έχει προκαλέσει εθισμό:

Ψυχική	Σωματική
εκδηλώνει επιθετικότητα ή γίνεται μελαγχολικός	ναυτία, τάση για εμετό, διάρροια κ.ά
είναι μάλιστα ικανός να φθάσει σε αξιόποινες πράξεις προκειμένου να την αποκτήσει	οι σωματικοί πόνοι

Απεξάρτηση: Η απαλλαγή του ατόμου από την ανάγκη χρήσης της ουσίας που του έχει προκαλέσει εθισμό.

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

Ναρκωτικά: Είναι ουσίες που επιδρούν στο *κεντρικό νευρικό σύστημα* και στον ψυχισμό του χρήστη.

Ουσίες που είναι ναρκωτικά: Η ηρωίνη, η μορφίνη, η μεθαδόνη, η κοκαΐνη, το LSD, η μαριχουάνα κ.ά.

Προέλευση μορφίνης και ηρωίνης: Είναι και τα δύο προϊόντα του οπίου, το οποίο παράγεται από το φυτό «μήκων η υπνοφόρος» (παπαρούνα).

Μεθαδόνη: Η μεθαδόνη είναι μια ναρκωτική ουσία που έχει παρόμοια δράση με τη μορφίνη.

Ιδιαιτερότητα της μεθαδόνης σε σχέση με τα άλλα ναρκωτικά: Επειδή χορηγείται από το στόμα και διασπάται στο λεπτό έντερο, έχει βραδύτερη και ηπιότερη δράση από άλλα ναρκωτικά.

Χρησιμότητα της μεθαδόνης: Τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιείται σε προγράμματα απεξάρτησης ναρκομανών, στους οποίους χορηγείται σε σταδιακά μειούμενες δόσεις ως υποκατάστατο της ηρωίνης.

Στερητικό σύνδρομο: Είναι ένα σύνολο συμπτωμάτων που καθιστά την απεξάρτηση επώδυνη.

Συμπτώματα του στερητικού συνδρόμου:

1	έντονη διέγερση
2	έντονη εφίδρωση,
3	μυϊκές συσπάσεις
4	οι ισχυροί πόνοι σε ολόκληρο το σώμα

Επιπτώσεις των συμπτωμάτων του στερητικού συνδρόμου:

Η μεγάλη ένταση των συμπτωμάτων αυτών συχνά αποθαρρύνει τον χρήστη που σταματά τη διαδικασία απεξάρτησης

Τρόπος δράσης ναρκωτικών (π.χ. μορφίνης):

I. Φυσιολογικές μορφίνες Ο οργανισμός του ανθρώπου παράγει «φυσιολογικές μορφίνες», που λέγονται:
1. ενδορφίνες και 2. εγκεφαλίνες .

Τρόπος δράσης φυσιολογικών μορφινών

Αυτές επιδρούν στα εγκεφαλικά κέντρα και έχουν ως σκοπό την καταστολή των μικρών πόνων και των διεγέρσεων που παρουσιάζονται ανά πάσα στιγμή στον οργανισμό.

II. Τρόπος δράσης μορφίνης:

α) Η μορφίνη και τα παράγωγά της λειτουργούν όπως οι ενδορφίνες, αλλά έχουν ισχυρότερη δράση.

β) Η συνεχής λήψη μορφίνης, προκαλεί αναστολή των μηχανισμών παραγωγής των ενδορφινών, γιατί πλέον οι ουσίες αυτές δε χρειάζονται.

III. Επιπτώσεις στον οργανισμό λόγω της διακοπής της λήψης της μορφίνης:

Όταν ο μορφινομανής διακόπτει τη λήψη ναρκωτικών ουσιών, το σύστημα της παραγωγής ενδορφινών δε μπορεί πια να ενεργοποιηθεί, με συνέπεια το άτομο να υποφέρει από πόνους, γεγονός που κάνει πολύ δύσκολη την απεξάρτησή του.

ΚΑΤΕΥΝΑΣΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Κατευναστικές ουσίες: Το αλκοόλ (αιθυλική αλκοόλη), τα βαρβιτουρικά και άλλες ουσίες.

Επιπτώσεις της χρήσης των κατευναστικών ουσιών: Η συχνή χρήση των ουσιών αυτών σε μεγάλες ποσότητες και κυρίως η συνδυασμένη λήψη τους έχουν καταστρεπτικές επιπτώσεις στην υγεία του ατόμου.

Αιθυλική αλκοόλη (οινόπνευμα):

Διαδρομή της αλκοόλης στο σώμα: Η αλκοόλη διαχέεται εύκολα από το γαστρεντερικό σωλήνα στο αίμα και μέσω αυτού σε κάθε όργανο του σώματος.

Τα συστήματα του οργανισμού που προσβάλλονται περισσότερο:

1) το νευρομυϊκό, **2)** το γαστρεντερικό και **3)** το καρδιαγγειακό σύστημα.

Τα όργανα που προσβάλλονται περισσότερο: Όσο μεγαλύτερη είναι η περιεκτικότητα ενός οργάνου σε νερό, τόσο ευκολότερα διαχέεται το οινόπνευμα και τόσο περισσότερο αυξάνεται η συγκέντρωσή του στο όργανο αυτό.

Παράδειγμα επιλεκτικής προσβολής οργάνου: Ο εγκέφαλος, που έχει μεγάλη περιεκτικότητα σε νερό, παρουσιάζει την τάση να συγκεντρώνει το οινόπνευμα.

Τοξική ουσία: Η ακεταλδεΐδη που παράγεται κατά τον καταβολισμό του οινοπνεύματος.

A. Επιπτώσεις στο νευρικό σύστημα: απώλεια μνήμης, φαινόμενα σύγχυσης, παραισθήσεις και ψυχωτική συμπεριφορά, λόγω της φθοράς των κυττάρων του εγκεφάλου.

B. Επιπτώσεις στο πεπτικό σύστημα:

1) φλεγμονή στο στομάχι, επειδή το οινόπνευμα προκαλεί αύξηση των εκκρίσεων του στομάχου.

2) ελάττωση της ικανότητας του λεπτού εντέρου να απορροφά τις θρεπτικές ουσίες που περιέχονται στην τροφή μας. Συνέπεια του γεγονότος αυτού είναι και η

3) φθορά του ήπατος

Φυσιολογική λειτουργία του ήπατος: Αποθηκεύει τις πρωτεΐνες και τους υδατάνθρακες που χρησιμοποιούνται από τα ηπατικά κύτταρα.

Ελαττωματική λειτουργία του ήπατος (λόγω αλκοόλης): Αποθηκεύει λίπη, με αποτέλεσμα τη διόγκωσή του.

Κίρρωση του ήπατος: Εκφυλισμός του ηπατικού ιστού, λόγω της υπέρμετρης κατανάλωσης οινοπνεύματος.

Γ. Επιπτώσεις στο καρδιαγγειακό σύστημα:

Το οινόπνευμα προκαλεί *υπέρταση* και έτσι αυξάνει τις πιθανότητες για την εμφάνιση καρδιαγγειακών νοσημάτων.

Δ. Άλλες επιπτώσεις:

1) Το αλκοόλ όμως συσχετίζεται και με την αύξηση της πιθανότητας να εκδηλωθούν διάφορες μορφές καρκίνου: **i)** στομάχου, **ii)** ήπατος και **iii)** πνευμόνων

2) σε συνδυασμό με τη *νικοτίνη* ευθύνεται για καρκίνους **i)** του λάρυγγα και **ii)** του οισοφάγου.

Νικοτίνη

Δραστική ουσία που περιέχεται στον καπνό των τσιγάρων.

Τρόπος δράσης νικοτίνης: **α)** Είναι το ίδιο εθιστική όσο και η κοκαΐνη.

β) Προκαλεί έντονη σύσπαση των αγγείων, λόγω έκκρισης αδρεναλίνης.

Επιπτώσεις στον οργανισμό του ανθρώπου

Λόγω της σύσπασης των αγγείων προκαλεί: **1)** αύξηση της αρτηριακής πίεσης και

2) αύξηση της κινητικότητας του γαστρεντερικού σωλήνα.

I. Άρα οι καπνιστές λόγω της *νικοτίνης* έχουν αυξημένες πιθανότητες για:

1) καρδιαγγειακά νοσήματα και **2)** παθήσεις του στομάχου.

II. Οι καπνιστές λόγω της *πίσσης* έχουν αυξημένες πιθανότητες για εμφάνιση καρκίνου του πνεύμονα.

III. Οι καπνιστές λόγω των πολλών επικίνδυνων προϊόντων της καύσης του τσιγάρου έχουν αυξημένες πιθανότητες για πολλές ασθένειες.